

ΣΧΕΔΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΕΤΣΙ ΘΑ ΖΗΣΟΥΝΕ ΑΥΤΟΙ ΚΑΛΑ ΚΙ ΕΜΕΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΑ...

Ειδικές μελέτες έχουν καταδείξει, πως για να μπορέσει ένας συνταξιούχος να διατηρήσει το επίπεδο ζωής του, πρέπει να λαμβάνει εισόδημα γύρω στο 70% του τελευταίου του μισθού. Την ίδια ώρα, η κρατική σύνταξη στην Κύπρο εκτιμάται πως ανέρχεται στο 50%-60% του τελευταίου μισθού για τους χαμηλόμισθους και μειώνεται σημαντικά, περίπου στο 20%, για τους υψηλόμισθους. Είναι προφανές, πως για να διασφαλιστεί η οικονομική ανεξαρτησία μετά τη συνταξιοδότηση, η κρατική σύνταξη πρέπει να ενισχυθεί από εισόδημα που προκύπτει από άλλες πηγές, επισημαίνει μεταξύ άλλων, η Πρόεδρος των Αναλογιστών Κύπρου, Ανδρεανή Καλλιμάχου.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΩΡΑ ΠΑΜΠΟΥΛΟΥ

Πώς μπορεί, κατά τη γνώμη σας, ένα κράτος να αντεπεξέλθει στην πρόκληση της διασφάλισης της προστασίας του επιπέδου ζωής των συνταξιούχων;

Το θέμα της βιωσιμότητας των σχεδίων σύνταξης αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τις περισσότερες χώρες του κόσμου. Η αντιμετώπιση της πρόκλησης αυτής συνδέεται άμεσα με τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και την προστασία του επιπέδου ζωής μεγάλης ομάδας πολιτών. Οι σύγχρονες κοινωνίες βρίσκονται μπροστά σε νέα δεδομένα, που επιβάλλουν διαφορετικές πολιτικές και προσεγγίσεις σε σχέση με το παρελθόν. Για παράδειγμα, η γήρανση του πληθυσμού, ως αποτέλεσμα της υπογεννητικότητας και της αύξησης του προσδόκιμου ζωής, δημιουργεί μία νέα συνθήκη διαχείρισης και σχεδιασμού βάθους χρόνου. Αυτό ασφαλώς το διαπιστώνουμε και στην Κύπρο,

καθώς αφορά και στο δικό μας σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων.

Για ποιους λόγους συμβαίνει αυτό; Οι λόγοι, για τους οποίους συμβαίνει αυτό, είναι δύο: Πρώτον, ενώ στο υφιστάμενο σύστημα οι τρέχουσες εισφορές χρησιμοποιούνται για χρηματοδότηση και πληρωμή των συντάξεων στους συνταξιούχους που τις δικαιούνται, ταυτόχρονα το ποσοστό των ατόμων που καταβάλλουν εισφορές, σε σχέση με αυτούς που δεν καταβάλλουν, μειώνεται. Δεύτερον, ο μεγαλύτερος μέσος όρος ζωής προϋποθέτει επιμήκυνση του χρονικού διαστήματος καταβολής συντάξεων, κάτι που οδηγεί στην αναγκαιότητα ενός νέου βιώσιμου οικονομικού μοντέλου του κρατικού συστήματος ασφάλισης. Μία άλλη συνιστώσα επίδρασης αφορά στα

χαμηλά επιτόκια, που συνθέτουν μια πρόσφατη πραγματικότητα. Αυτή προκαλεί έναν επιπρόσθετο παράγοντα προβληματισμού, καθώς οι αποδόσεις στο αποθεματικό των κοινωνικών ασφαλίσεων μειώνονται.

Πώς θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί το θέμα αυτό;

Οι αναλογιστικές εκτιμήσεις, που γίνονται κατά καιρούς, προτείνουν διάφορες πιθανές λύσεις για αποτροπή μίας δυοαρέστης κατάστασης στο μέλλον. Οι λύσεις αυτές βασίζονται σε συγκεκριμένες υποθέσεις για τα μελλοντικά δημογραφικά και οικονομικά δεδομένα, που αφορούν, μεταξύ άλλων, στον πληθυσμό, στην οικονομική ανάπτυξη και στο εργατικό δυναμικό. Ένα είναι βέβαιο. Η ενδελεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση

πρέπει να γίνονται συστηματικά και να λαμβάνονται έγκαιρα οι κατάλληλες αποφάσεις, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχεια και η οικονομική ευρωστία του ταμείου στα επόμενα χρόνια.

Πώς μπορούν να ενισχυθούν ο δευτερογενής και ο τριτογενής τομέας συνταξιοδότησης;

Καταρχάς, τόσο η ενίσχυση του τρίτου όσο και του δεύτερου πυλώνα, είναι θέμα ασφαλιστικής συνείδησης και συνειδητοποίησης της ανάγκης να μεριμνήσει κάποιος από νωρίς για τη συνταξιοδότησή του. Στην κατεύθυνση αυτή και ειδικά για ένα μεγάλο ποσοστό των ανθρώπων νεότερων ηλικιών, έχουμε ακόμη δουλειά να κάνουμε στην Κύπρο. Ο κυριότερος λόγος είναι ότι τα άτομα αυτά έχουν ψηλά στις προτεραιότητές τους τη διαχείριση της καθημερινότητας. Θεωρούν τη συνταξιοδότηση ως κάτι πολύ μακρινό, που ακόμα δεν τους αφορά. Ξέρουμε, όμως, ότι αν ξεκινήσει κάποιος νωρίς τον συνταξιοδοτικό του σχεδιασμό, τα ποσά αποταμίευσης θα είναι πολύ μειωμένα και άρα εύκολα διαχειρίσιμα.

Πώς συμβάλλει το κράτος στην όλη προσπάθεια;

Το κράτος παρέχει ήδη κίνητρα για να ενισχυθούν οι τομείς αυτοί. Οι φοροαπαλλαγές που παρέχονται στις εισφορές στα ταμεία προνοίας και στα ομαδικά συνταξιοδοτικά σχέδια, όπως και στα ασφαλιστικά συνταξιοδοτικά, νοούμενου ότι υπάρχει ασφαλιστική κάλυψη, είναι ποσά που είναι πολύ καλή αρχή. Επίσης, οι εξελίξεις αναφορικά με τη διαμόρφωση των κανονισμών για μεταφορά από ένα ομαδικό συνταξιοδοτικό σχέδιο σε άλλο, θα συμβάλουν στην ευρύτερη ανάπτυξη του τομέα.

Ενδιαφέρονται, θα λέγατε, οι άνθρωποι νεότερων ηλικιών για το συνταξιοδοτικό τους μέλλον;

Θα έλεγα ότι έχουμε ακόμα πολύ δρόμο να καλύψουμε, ώστε να ευαισθητοποιήσουμε τους νέους και να δημιουργήσουμε τη συνείδηση του «μεριμνά από νωρίς για τη συνταξιοδότησή μου». Τα κίνητρα που υπάρχουν βοηθούν, αλλά οι ανάγκες των σημερινών νέων, μαζί με τους σχετικά χαμηλούς αρχικούς μισθούς και τα έξοδα ενός νέου νοικοκυριού, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια αποταμίευσης. Πρέπει, ταυτόχρονα, οι νεότερες ηλικίες να μάθουν να εκτιμούν την αξία των ομαδικών συνταξιοδοτικών σχεδίων ή των ταμείων προνοίας που προσφέρονται από τους εργοδότες και να τα λαμβάνουν σοβαρά υπόψη κατά την επιλογή του εργοδότη τους.

ΤΡΕΙΣ ΠΥΛΩΝΕΣ ΓΙΑ ΣΙΓΟΥΡΟ ΑΥΡΙΟ

Πόσο σημαντική είναι, τελικά, η συμβολή των ιδιωτικών προγραμμάτων συνταξιοδότησης, για να επιτευχθεί μια ζωή με αξιοπρέπεια και ανεξαρτησία μετά από τη σύνταξη;

Το κράτος παρέχει μια βασική, ελάχιστη σύνταξη. Για να διασφαλιστεί η οικονομική ανεξαρτησία και η υποστήριξη του επιπέδου ζωής μετά τη συνταξιοδότηση, η κρατική σύνταξη (πυλώνας 1) πρέπει να ενισχυθεί από εισόδημα που προκύπτει από άλλες πηγές. Τέτοιες είναι τα ομαδικά συνταξιοδοτικά σχέδια, που παρέχονται σε εργαζόμενους από τους εργοδότες (πυλώνας 2) ή προσωπικά ιδιωτικά συνταξιοδοτικά σχέδια, που ο καθένας από εμάς αποφασίζει να επιλέξει, ώστε να προνοήσει για μια ζωή με αξιοπρέπεια μετά τη συνταξιοδότηση (πυλώνας 3). Κατά την άποψή μου και οι τρεις πυλώνες είναι σημαντικοί, καθώς συντελούν ώστε όλοι μας, όταν συνταξιοδοτηθούμε, να μπορούμε να απολαύσουμε πολλά χρόνια με οικονομική σιγουριά. Εναπόκειται στον καθένα μας να προνοήσει μέσω των προγραμμάτων αυτών, αξιοποιώντας και τα κίνητρα που παρέχονται και επεξήγησα πιο πάνω, ώστε να εξασφαλίσει το επίπεδο ζωής που επιθυμεί και να μπορέσει να ζήσει με αξιοπρέπεια και ανεξαρτησία μετά τη συνταξιοδότησή του. Το πιο σημαντικό είναι να συνειδητοποιήσει την ανάγκη αυτή όσο πιο έγκαιρα γίνεται και να μεριμνήσει μέσα από τους πιο πάνω πυλώνες να κτίσει για το μέλλον του.

Πώς η πανδημία αλλά και ο πόλεμος στην Ουκρανία επηρεάζουν τις αποδόσεις των ταμείων;

Η πανδημία επηρέασε τις τιμές των ταμείων παροδικά, στους αρχικούς μήνες της αβεβαιότητας και της ανασφάλειας που προκάλεσαν οι πρωτόγνωρες συνθήκες που ζήσαμε. Στη συνέχεια, τα ταμεία ανάκαμψαν, οι αποδόσεις του 2020 ήταν ικανοποιητικές και του 2021 πολύ θετικές. Ο πόλεμος στην Ουκρανία επιτάχυνε τον υψηλό πληθωρισμό, λόγω ανεπάρκειας αγαθών σε περιβάλλον αυξανόμενης ζήτησης κατά τη διάρκεια της πανδημίας, με περεταίρω ελλείψεις διαφόρων εμπορευμάτων από τη Ρωσία και την Ουκρανία. Για παράδειγμα, ενέργεια, προϊόντα που σχετίζονται με τρόφιμα, διάφορα μέταλλα, μικροσιπ και άλλα οδηγούν τον πληθωρισμό σε ακόμα πιο ψηλά επίπεδα. Το αποτέλεσμα των πιο πάνω είναι να επηρεάζονται αρνητικά οι τιμές των χρεογράφων και των μετοχών κι αυτό συνεπάγεται μείωση των τιμών των ταμείων, που είναι επενδυμένα στις κατηγορίες των επενδύσεων αυτών.

Αν ξεκινήσει κάποιος νωρίς τον συνταξιοδοτικό του σχεδιασμό, τα ποσά αποταμίευσης θα είναι πολύ μειωμένα και άρα εύκολα διαχειρίσιμα

Πώς αξιολογούνται αυτές οι επιπτώσεις;

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι οι επενδύσεις στα ταμεία αυτά είτε ασφαλιστικά είτε συνταξιοδοτικά είναι πολυετείς και οι αποδόσεις πρέπει να αξιολογούνται σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Τα ταμεία αυτά έχουν διαχρονικά καλύτερες αποδόσεις από τα μετρητά αλλά με μεγαλύτερες διακυμάνσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι περιόδους κατά τις οποίες τα ταμεία έχουν επηρεαστεί αρνητικά είναι οι καταλληλότερες για επιπλέον επένδυση χρημάτων, αφού οι μονάδες αγοράζονται σε χαμηλότερη τιμή.

Τι ενέργειες κάνει ο Σύνδεσμος Αναλογιστών, για να βοηθήσει τα μέλη του;

Ο Σύνδεσμος Αναλογιστών Κύπρου ξεκίνησε το 1991 από νέους επαγγελματίες του χώρου και ιδρύθηκε σε σώμα το 1993. Είναι μέλος του Διεθνούς Συνδέσμου Αναλογιστών (International Actuarial Association) και του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου Αναλογιστών (Actuarial Association of Europe). Ρόλος του είναι να προωθήσει το δυναμικό επάγγελμα του αναλογιστή και να διαχύσει τις γνώσεις γύρω από αυτό στο ευρύ κοινό. Στόχος είναι να συμβάλει εποικοδομητικά στις νομοθεσίες και στις κοινές πρακτικές στους τομείς των συντάξεων, της υγείας, των ασφαλειών, των επενδύσεων και της διαχείρισης κινδύνων. Ο σύνδεσμος αποτελεί, επίσης, το μέσο σύμφιξης σχέσεων και καλλιέργειας επικοινωνίας μεταξύ των αναλογιστών της Κύπρου, παρέχοντας και την ευκαιρία συμμετοχής σε εξειδικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα. Κάτι απαραίτητο για την επικαιροποίηση της γνώσης, σύμφωνα και με τις συνεχείς διεθνείς εξελίξεις στον τομέα.

